

PROLOOG

‘Que queres?! Que queres!’

Ik hoor paniek in Coens stem en draai me om. Wat is er aan de hand? Hij deinst achteruit, zijn gezicht asgrauw. Een magere, trillende Braziliaan met sik en bloeddorlopen ogen houdt een koksmes op Coens borst en zet hem klem tegen een muur. Waar is die vent ineens vandaan gekomen? Met z'n drieën staan we op een lege, stille weg met alleen wat geparkeerde auto's.

Ik blijf stokstijf staan, bestudeer Coens gezicht en de bewegingen van het mes. Vanuit mijn ooghoek zie ik in de verte hoe de twee zwaar uitgeruste bewakers van het museum, waar we net vandaan gekomen zijn, de scène aanschouwen alsof ze naar een soap zitten te kijken. Van hen hoeven we geen hulp te verwachten.

‘Wees nou niet zo trots en geef je tas af’, smeek ik in stilte en vraag me af wat hem weerhoudt. Die tas afgeven lost het probleem snel op, lijkt mij, maar Coen is een trotse man en ik weet niet wat hij gaat doen. Ik heb nog nooit gezien dat hij zich door iemand anders liet dwingen iets te doen wat hij niet wil, en dat maakt me wél nerveus. Ik herinner me hoe we op een wildkampeerplek in Laos bezoek kregen van dronken politieagenten. Ze eisten onze paspoorten en Coen weigerde die te overhandigen, wat olie op het vuur gooide. Dat niet alleen, hij eiste hún identiteitspapieren. Bizar genoeg, gezien de situatie, gingen ze daarmee akkoord. Omdat hij hun documenten in zijn zak had, wist Coen dat hij de onze zou terugkrijgen en overhandigde vervolgens onze paspoorten ter controle. De confrontatie liep met een sisser af. Daarnaast zijn er de grensovergangen en militaire controleposten waar uniformen, al dan niet met geweer in de aanslag, vragen wat er in de groene kist op het dak van onze Land Cruiser zit.

‘Explosieven,’ antwoordt Coen daarop met een stalen gezicht, waarop een grijns volgt. Keer op keer lokt het een lach uit en nooit heeft hij er bonje over. Coen weigert zich te laten intimideren en door het gebruik van humor weet hij meestal de angel uit een situatie te halen.

Deze overvaller straalt geen enkele humor uit en zal andermans eisen niet inwilligen. Ineens bevindt Coen zich in een situatie waarover hij geen controle heeft. Dat is hij niet gewend, en ik ook niet. Hoe gaat hij hierop reageren?

‘Wat wil je van me?! Hé, doe eens rustig!’ roept Coen.

Hij zwaait zijn handen voor zijn lichaam, palmen open om aan te tonen dat ze leeg zijn. Ik lees zijn gezicht: hij is ervan overtuigd dat hij niets af te geven heeft.

‘Coen, hij wil je tas,’ zeg ik in het Portugees.

Coen kijkt omlaag. Verrek, een tas. Zelden heeft hij er een bij zich, maar nu wel. Met zijn camera erin. Hij reikt de tas over aan de overvaller, die hem uit zijn handen grist.

Het koksmes zwaait voor Coens neus.

‘Dinheiro...’

Coen heeft geen geld op zak. De man draait zich om, stapt met grote passen mijn kant op en wijst op de onregelmatigheid in mijn broek die een portemonnee verraadt.

‘Dinheiro...’

Ik heb geen seconde om te reageren. Het is te laat om weg te rennen en me te verstoppen, dat had ik eerder moeten doen. Dat mes is groot. Haal adem, niet bewegen, rustig blijven staan en geef hem je portemonnee, schiet door mijn hoofd. Met Coens camera en het equivalent van vijftwintig euro rent de man weg.

Dit alles gebeurt vlak naast onze Land Cruiser, al ruim zeven jaar ons trouwe huis op wielen, waarmee we over de aardbol zwerven. Wanneer we instappen, kijken we elkaar aan en zeggen tegelijk: ‘Zo, dat hebben we ook weer gehad. Wat gaan we doen? Waar zullen we naartoe gaan?’

Geen van beiden zijn we verrast of in shock. Al spreken we het niet uit, we weten dat we dit zelf over ons hebben afgeroepen. Het inwendige stemmetje dat sprak: ‘Niet hier parkeren, dit is een foute plek,’ hebben we doelbewust genegeerd. Een stem waarnaar we normaliter luisteren, en die over het algemeen tot ons beiden op hetzelfde moment spreekt. Maar we waren boos en vochten elkaar met woorden de tent uit, helemaal nadat de auto in het drukke verkeer tegen een vrachtwagen was geschampt omdat de remmen haperden. Onze energie was tot een dieptepunt gedaald. Geïrriteerd hadden we geparkeerd, de deuren dichtgesmeten en min of meer op eigen houtje een museum bezocht. Zodoende

liep ik voor Coen uit, terug naar de auto toen de overvaller uit de hemel leek te zijn gevallen.

Sinds de maandenlange, dramatische restauratie van de Land Cruiser in Bolivia (eindnoot 1-1 OW), een half jaar eerder, worden we omlaag gezogen in een spiraal van negatieve energie. Hoewel we ons daarvan bewust zijn en het vaak genoeg benoemen, lukt het maar niet om die spiraal te doorbreken. Kennelijk hadden we een wake-up call nodig. Nou, die hebben we nu wel gehad, constateren we. Dit had veel erger kunnen aflopen. Godzijdank stond er geen groep overvallers die ons dwong de auto leeg te halen, of erger. Een camera en een beetje geld is een kleine prijs voor onze stompzinnigheid. Dit besef maakt dat we relaxed instappen en wegrijden, maar dat gevoel slaat om als Coen bij de bewakers de blonde jongen in z'n knalblauwe T-shirt ziet staan, die er ook stond toen we kwamen aanrijden en die vervelend deed. Plotseling snapt Coen diens rol.

'Jij daar!' roept Coen, naar de jongen wijzend. 'Jij hebt de overvaller getipt over onze komst.'

De jongen draait zich om en sprint weg. Coen springt uit de auto, rent hem achterna en roept de bewakers om te helpen. Die negeren hem en de jongen is in een mum van tijd uit het gezichtsveld verdwenen. De bewakers lachen zonder enige gêne - stoere mannen in kogelvrije vesten, met een revolver aan hun riem en een walkie talkie op de schouder die staan te kijken hoe toeristen worden beroofd. Dan valt het kwartje pas echt. De uniformen zijn onderdeel van het complot. Dit roept wél emotie op: woede. Zij waren degenen die ons vertelden dat we niet op de parkeerplaats van het museum Solar do Unhão konden staan vanwege een festiviteit, en die ons deze straat instuurden met de instructie daar te parkeren. Een straat die - zo blijkt later - grenst aan een favela (krottenwijk), waar vaker bezoekers worden overvallen. Coen eist dat de bewakers de politie bellen, wat ze weigeren.

We negeren de uniformen en rijden alsnog het verboden parkeerterrein op. Een half uur later heeft Coen het management van het museum zover dat ze de politie bellen. Die komt en Coen overreedt ze om met hem naar de favela te rijden in een poging die jongen op te snorren. Hij weet best dat hij zijn camera niet zal terugkrijgen, maar hij wil de samenwerking met de bewakers aan de kaak stellen. De agenten, allemaal in een kogelvrij vest, aarzelen en zeggen dat het gevaarlijk is, maar Coen

dringt aan en mag uiteindelijk instappen. Ze zwerven een uur rond, maar die jongen laat zich natuurlijk niet zien.

De museumdirectie toont een map met aangiftes, zo komen we erachter dat we niet de eersten zijn die dit is overkomen. De situatie wordt steeds gekker en we besluiten de krant in te lichten om anderen te laten weten wat hier gebeurt. Een museum in brochures en reisgidsen promoten zonder enige melding dat het in een gevaarlijke buurt staat is toch absurd? Een lokale vriend belt met kranten. Dat bellen lukt, het ter plekke krijgen van een journalist niet. Het werpt enig licht op de onafhankelijkheid van de Braziliaanse pers.

‘Die mag niet over dit soort akkefietjes schrijven,’ legt onze vriend later uit. ‘De overheid wil geen negatieve berichten die toeristen weghouden. Overheid en pers zijn in Brazilië nogal met elkaar verweven. Journalisten raken hun baan kwijt wanneer ze dit soort ‘adviezen’ niet opvolgen en dus komen ze niet.’

Er is er eentje die zich niets van de overheid aantrekt. Die krant heeft de toepasselijke naam *Bocão* (‘Grote Mond’) en dezelfde avond staat ons verhaal op hun website en in de krant.

Het is een merkwaardige afsluiting van een bezoek aan de stad die ons aansprak, Salvador da Bahia, in Noordoost-Brazilië. Hoewel het een criminele stad is, heeft de overheid de binnenstad, die op de Unesco Werelderfgoedlijst staat, jaren geleden schoongeveegd. Tegenwoordig kun je daar overdag veilig rondlopen, ook toeristen met dikke camera’s om hun nek. Vrolijk gekleurde huizen tegen berghellingen, kronkelende steegjes, een rijkdom aan uitbundige barok en rococo kerken glinsterend van glitter en goud, een grote variëteit aan kunstnijverheid en straatartiesten, en regionale gerechten zoals acarajé (een soort oliebollen met garnalen) gefrituurd door vrouwen in traditionele, Bahiaanse klederdracht. Dit draagt allemaal bij aan de sfeer. We hebben er een aantal dagen met plezier rondgewandeld.

De stad verruilen we voor het nabijgelegen dorp Cachoeira. Op een betaalde camping kamperen we lekker veilig achter een hek, want helemaal onberoerd heeft de overval ons natuurlijk niet gelaten. Met een biertje zitten we aan een tafel bij het zwembad, omringd door kinderen die in het water springen, mannen met bier en vrouwen in de zon. We bespreken hoe het moet voelen om aan het begin van je overlandreis overvallen te worden. Ik kan me voorstellen dat je linea recta omkeert en naar

huis gaat. Gelukkig ligt dat voor ons anders. In de zevenenhalf jaar dat we met de Land Cruiser onderweg zijn, hebben we zoveel schoonheid gezien en mooie mensen ontmoet dat er heel wat moet gebeuren voordat we onze nomadische levensstijl opgeven.

Niet dat we ooit hadden bedacht om een nomadisch bestaan te leiden. In 2003, toen we als dertigers elkaar ontmoetten in een periode waarin we allebei op een kruispunt in ons leven stonden, leek een reis van een jaar of twee naar Azië de perfecte manier om ons leven een nieuwe wending te geven. Na ruim drie jaar reizen concludeerden we dat het zwerfende bestaan ons te goed beviel om ermee te stoppen. Het lukte om een bron van inkomsten te genereren als freelance schrijver en fotograaf, en werden daarmee digitale nomaden *avant la lettre*. Hoewel we onze ideale levensstijl hadden gevonden, was het afgelopen jaar weinig ontspannen en vreugdevol. De economische crisis van 2008 raakte ons pas ruim een jaar later, toen er alsnog tijdschriften en kranten omvielen en budgetten krompen, en onze opgebouwde basis grotendeels verloren ging. Het gebrek aan inkomsten levert met name bij mij stress op.

In 2003 kochten we een verroeste Land Cruiser, en in de loop der jaren verslechterde de carrosserie. Na drieënhalf jaar reizen van Nederland naar Zuidoost-Azië verscheepten we de auto naar Zuid-Amerika, waar we door de zuidelijke regionen zwierven totdat vorig jaar het chassis dusdanig verrot was dat een zijbalk afbrak. Een grondige restauratie was noodzakelijk. La Paz, de hoofdstad van Bolivia, leek de perfecte plek voor zo'n grootschalige klus. Helaas ontvouwde die zich tot een maandenlang drama van fouten en misverstanden, wat een diepe, negatieve impact had op onze relatie. De auto rijdt, maar vertoont met regelmaat mankementen, wat invloed heeft op ons humeur en de harmonie in onze relatie van vóór de restauratie is tot op heden niet teruggekeerd.

Hier, aan de rand van een zwembad op een camping met een glas bier in mijn hand, probeer ik voor de zoveelste keer uiting te geven aan mijn wirwar van gedachten en het negativisme dat zo overheerst. Het tegen elkaar uitvallen om niets, het om het minste of geringste afgeven op de ander, het niet 'mogen' uiten van de frustratie over de mankementen aan de auto omdat Coen zich onmiddellijk aangevallen voelt. Daarnaast is het alsof we in een vacuüm zitten waardoor er weinig tot niets productiefs uit onze handen komt, met als gevolg dat onze bron van inkomsten te klein blijft. Terwijl ik mijn frustraties op Coen projecteer, klaagt hij, mijns inziens, over alles en iedereen. Niks is normaal: het verkeer,

het gedrag van anderen, ik die zonedig 'alles' anders moet doen dan dat ik 'altijd' doe. Na de overval reageerde hij met de opmerking: 'De hele wereld is tegen mij.'

Ik vertaalde die uitspraak naar: 'Nee, jij bent tegen de hele wereld.'

Waar is ons positivisme en geloof in een goede wereld gebleven die de eerste jaren onze reis zo typeerden? De overval en het gebrek aan hulp erna is voor mij een manifestatie van de negatieve energie die we verspreiden. Als ik dat allemaal uitspreek, is Coen het tot mijn verrassing met me eens. Er waren genoeg signalen: stress bij mensen bij wie we logeerden, de aanhoudende autoproblemen. Wat wil het universum ons vertellen? Moeten we stoppen met reizen? Die vraag roept bij ons beiden direct een 'nee' op dat uit onze tenen komt. Wel verlangen we naar rust, geen zorgen over de auto, en een plek met fatsoenlijk internet om uit te zoeken welk werk we wel en niet willen doen, en kunnen doen gezien de economische malaise.

We vallen stil, beiden in gedachten verzonken, en nippen aan ons bier. 'Wat als we een jaar een woning huren?'

Wie dat idee oppert, weet ik niet meer, maar de gedachte lucht Coen zichtbaar op en de knoop die zich in mijn buik ontwart zodra ik aan deze gedachte toegeef, spreekt boekdelen.

We staan op een nieuw kruispunt.

Een jaar op een vaste plek zal ons de tijd en ruimte geven om ons leven opnieuw in te richten, in allerlei opzichten. Misschien is dat reizend, misschien ook niet. Suriname komt ter sprake, en spreekt ons beide aan. Dat Suriname vierduizend kilometer ten noorden ligt van waar we ons nu bevinden, is irrelevant. Het idee dat we op onze typische slakkengang ernaartoe rijden en er dan zullen neerstrijken, geeft nieuwe energie. Ik word weer enthousiast bij het idee om een stuk Brazilië te verkennen dat mij al lange tijd intrigeert: de sertão. Echter, om dáár te komen, zullen we eerst een stuk kust van de Atlantische Oceaan moeten volgen. Gelukkig hebben we nog genoeg maanden op ons visum voor Brazilië om dat allemaal te kunnen zien en ervaren.

Suriname is slechts een stip op een grote kaart die als vlammetje flinkt om ons eraan te herinneren om, min of meer, noordwaarts te blijven rijden.

Dit was het de proloog van

OVER BRUGGEN

Dwars door de Amazone

Zin in 384 pagina's reisverhalen en foto's waar we het fascinerende Amazoneregenwoud, de omliggende savanne en stranden doorkruisen, met een tussenstop in Suriname.?

Bestel dan nu het boek:

landcruisingadventure.com/overbruggen